

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg.

(Ophævelse af regler om administrativ frihedsberøvelse, ophævelse af indtægtsgrænser for adgang til børnebidrag og udvidet adgang til hjælp til forsørgelse af børn i hjemmet).

(Afgivet af udvalget den 14. marts 1969).

Udvalget har holdt 6 møder og har herunder haft 1 samråd med socialministeren.

Drøftelserne har i betydelig udstrækning samlet sig omkring bestemmelsen i § 73, der ifølge lovforslaget ændres således, at trangskriteriet bortfalder. Udvalget, der af socialministeriet har modtaget et materiale, indeholdende en vis belysning af anvendelsen af § 73, har under disse drøftelser tillige været opmærksom på, om praktiske afgrænsningsvanskeligheder gør sig gældende ved iagttagelsen af bestemmelsen i § 73, hvorefter hjælp kun kan ydes, såfremt det ikke kan ske inden for særforsorgens hjælpeforanstaltninger. Hvis det måtte antages, at det i praksis ikke kunne undgås, at særforsorgstilfælde i et betydeligt antal henføres til § 73, kunne der være anledning til at overveje ændrede bestemmelser, som ville være til hjælp for myndighederne ved administrationen. Socialministeren har imidlertid under samrådet henholdt sig til, at § 73 finder anvendelse i tilfælde, hvor der alene skal ydes økonomisk hjælp af den i bestemmelsen omhandlede karakter. Såfremt handicappet medfører behov for andre hjælpeforanstaltninger, ydes hjælpen i sin helhed, herunder de særlige udgifter ved forsørgelsen, som særforsorgshjælp, forudsat at lidelsen i øvrigt kan henføres under særforsorgsbestemmelserne. Udvalget har taget dette til efterretning.

Det har endvidere været overvejet, om der burde ydes et fast grundbeløb ud over den dækning af nødvendige merudgifter, som § 73 giver. Det har ligeledes været drøftet, hvorvidt pædagogers anvisninger burde ligestilles med lægers anvisninger i relation til § 73, hvorefter det er en betin-

gelse for ydelse af hjælp, at de sidstnævnte anvisninger følges.

De af ministeren stillede ændringsforslag nr. 3 og 4 må ses i sammenhæng med det under behandling i folketinget værende lovforslag om ændringer i børnetilskudsloven. Til supplerung af de dér foreslåede ændringer har man anset det for ønskeligt at foretage de omhandlede ændringer i forsorgsloven med henblik på ud fra individuelle hensyn at kunne forbedre forholdene for den enlige forsørger, som har særlige vanskeligheder. Der henvises i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager ændringsforslagene. Der er i forbindelse hermed anledning til at fremhæve, at ministeren over for udvalget har givet tilsagn om, at der på de årlige bevilningslove vil blive søgt en forhøjelse på 1,5 mill. kr. pr. år af de midler, der af mødrehjælpen anvendes til uddannelseshjælp. Forhøjelsen vil få virkning fra 1. januar 1970.

Udvalget har på givne foranledning drøftet enkelte bestemmelser i forsorgsloven, som ikke er berørt af lovforslaget. Udvalget finder i denne forbindelse anledning til at nævne, at socialministeren over for udvalget har givet udtryk for, at man vil overveje, om der er anledning til at give supplerende retningslinjer vedr. administrationen af reglen i forsorgslovens § 53 om hjælp til tuberkuloseramte, navnlig for så vidt angår spørgsmålet om lommepege under sanatorieophold.

Udvalget har endvidere drøftet betydningen af, at de lokale myndigheder gør ansøgere bekendt med forsorgslovens ankerregler. Socialministeren har udtalt, at man lægger vægt på, at ansøgere får fornøden vejled-

ning i så henseende. Ved udsendelse af cirkulærer m. v. understreges vejledningspligten over for de myndigheder, som har den umiddelbare kontakt med ansøgerne.

Som bilag til betænkningen er optrykt ministerens svar på et spørgsmål om skattefrihed for ydelser efter forsorgsloven § 70.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til lovforslagets titel.

1) Undertitlen affattes således: „(Ophævelse af regler om administrativ frihedsberøvelse, ophævelse af indtægtsgrænser for adgang til børnebidrag, udvidet adgang til hjælp til forsørgelse af børn i hjemmet og udvidet hjælp til enlige forsørgere).“

Til § 1.

2) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

„0. § 25, stk. 3, 2. punktum, affattes således: „Forsørgelsespligten over for et barn i henhold til foranstående bestemmelser bortfalder ved adoption, ved at det indgår i ægteskab eller i tilfælde af en datters svangerskab fra det tidspunkt, da der skønnes at være 8 uger til fødslen.““

3) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

„01. § 46, stk. 4, affattes således:

„Stk. 4. Når der i henhold til § 56, stk. 3, har været ydet en enlig mor underholdshjælp indtil et barns fyldte 18. år, og der ved beregning af hjælpen har været set bort fra en del af en arbejdsindtægt, kan der, såfremt der derefter ydes hjælp efter § 45, ved beregning af hjælpen fortsat ses bort fra indtil halvdelen af en arbejdsindtægt, såfremt moderen, da barnet fyldte 18 år, var fyldt 45 år.““

4) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

„02. § 56, stk. 1-3, affattes således:

„Stk. 1. Til en enlig forsørger, der har ét eller flere børn under 18 år hos sig, og som er separeret eller skilt uden forudgående separation, eller hvis samliv med ægtefællen er ophævet på grund af uoverensstemmelse

eller på grund af ægtefællens død, kan der i indtil 13 uger efter ophævelsen af samlivet ydes hjælp inden for de i § 53, stk. 1, 1.-3. punktum, angivne grænser. Der kan endvidere til den af ægtefællerne, der overtager en mindre erhvervsvirksomhed, som ægtefællerne har drevet sammen, eller som den anden ægtefælle har drevet, i samme tidsrum ydes hjælp til fortsættelse af denne virksomhed. I ganske særlige tilfælde kan hjælp efter disse regler ydes i indtil et halvt år. Til kvinder, der er gravide på tidspunktet for ophævelsen af samlivet, kan hjælpen ydes i indtil et halvt år efter fødslen.

Stk. 2. Til en enlig forsørger, der har ét eller flere børn under 18 år hos sig, kan der ydes hjælp til en efter forholdene rimelig uddannelse eller omskoling, som kan forventes bedre at sætte pågældende i stand til at forsørge sig selv og børnene eller at tage sig af deres pleje eller opdragelse. Der kan endvidere ydes hjælp til dækning af særlige merudgifter ved børns pasning, hvis dette er nødvendigt for at opretholde familiens hidtidige levevilkår inden for rimelige grænser.

Stk. 3. Til en enlig forsørger, der har ét eller flere børn under 18 år hos sig, kan der ydes hjælp til underhold, når den pågældende på grund af deltagelse i uddannelse eller omskoling, af hensyn til børnenes pasning eller som følge af nedsat erhvervsevne ikke har sædvanligt indtægtsgivende arbejde eller kun kan påtage sig deltidsarbejde. Hjælpen beregnes efter § 46, dog at der kan ses bort fra indtil halvdelen af en arbejdsindtægt.““

5) Nr. 4 affattes således:

„4. § 83, nr. 3, ophæves, og nr. 4, der herefter bliver nr. 3, affattes således:

„3) at barnet ikke forsørges af offentlige midler.““

Nr. 5 ændres til nr. 4, og i nr. 6, der bliver nr. 5, udgår ordenene „og forsørger“.““

6) Nr. 5 affattes således:

„5. § 84, stk. 1, nr. 3, affattes således:

„3) at barnet ikke forsørges af offentlige midler.““

Til § 2.

7) Til bestemmelsen føjes som nyt punktum: „Numrene 0, 01 og 02 træder

dog først i kraft samtidig med lov om børnetilskud og andre familieydelse.

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringen er redaktionel.

Til nr. 2.

Efter forsorgsloven bortfalder forældres forsørgelsespligt over for døtre, der indgår ægteskab før det fyldte 18. år. Det foreslås at ændre bestemmelsen således, at forældrenes forsørgelsespligt bortfalder i alle tilfælde, når et barn under 18 år får forsørgelsespligt over for en ægtefælle, og at forsørgelsespligten over for en datter bortfalder, når hun selv skal have et barn, som hun vil få forsørgelsespligt over for, allerede fra det tidspunkt, da der skønnes at være 8 uger til fødslen.

Ved denne ændring, der ikke berører den privatretlige lovgivning, gives der mulighed for, at hjælp efter forsorgsloven ydes til gifte under 18 år og unge kvinder, der venter et barn, på grundlag af en vurdering af deres egen økonomiske stilling. Deres forhold har efter den gældende lovgivning måttet bedømmes efter forældrenes økonomiske forhold, hvilket ofte har hindret, at der har kunnet ydes hjælp.

Det må anses for rimeligt, at den, der selv får en forsørgelsespligt, med hensyn til spørgsmålet om hjælp bedømmes efter sine egne økonomiske forhold, og at der allerede kan ydes en kvinde hjælp fra det tidspunkt, da der skønnes at være 8 uger til fødslen, idet hun fra det tidspunkt ville have kunnet få dagpenge efter reglerne i børnetilskudslovens kapitel 3 om erstatning for mistet arbejdsfortjeneste i anledning af svangerskab og fødsel, såfremt hun havde opfyldt betingelserne herfor.

Til nr. 3 og 4.

Ved det forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse (forhøjelse af børnetilskud), der for nylig er fremsat i tinget, tilsigtes det — i forbindelse med ændringen i skattelovgivningen — at skabe en forbedring af de generelle ydelser til enlige forsørgere, det vil sige af de ydelser i form af børnetilskud, der udbetales uden

hensyn til den pågældendes økonomiske forhold.

Det må imidlertid anses for ønskeligt, at der samtidig hermed skabes øget mulighed for ud fra individuelle hensyn at forbedre forholdene for den enlige forsørgere, der har særlige vanskeligheder.

Efter de gældende regler i lov om offentlig forsorg, § 56, stk. 1-2, kan der til kvinder, der har børn under 18 år, og som bliver skilt uden forudgående separation, ydes overgangshjælp i 13 uger efter skilsmissem, i ganske særlige tilfælde i et halvt år, og når den pågældende kvinde er gravid ved skilsmissem i indtil et halvt år efter fødslen. Tilsvarende hjælp kan i ganske særlige tilfælde ydes ved separation.

Ifølge § 56, stk. 3, kan der til enlige mødre med børn under 18 år ydes hjælp, herunder løbende underholdshjælp, til gennemførelse af en uddannelse, der kan sætte pågældende bedre i stand til at forsørge sig selv og sine børn. Ved beregning af underholdshjælp kan der ifølge § 46, stk. 4, i disse tilfælde, og når en enlig moder modtager hjælp på grund af nedsat erhvervsevne eller af hensyn til børnenes pasning, ses bort fra indtil halvdelen af pågældendes arbejdsindtægt ved beskæftigelse på nedsat arbejdstid.

Det foreslås, at de særlige regler om hjælp til enlige mødre udvides, således at de også kommer til at omfatte enlige fædre med børn under 18 år. Reglerne vil formentlig navnlig finde anvendelse for enkemænd.

For så vidt angår overgangshjælpen, foreslås det, at sådan hjælp skal kunne ydes ikke alene ved skilsmisse uden forudgående separation og ved separation, men også i tilfælde af samlivsophævelse på grund af uoverensstemmelse.

Afgrænsningen svarer på dette punkt til betingelserne for forhøjet børnetilskud efter børnetilskudslovens § 2, stk. 2, nr. 2.

Det foreslås videre, at der skabes mulighed for at yde en enlig forsørgere med børn under 18 år hjælp til enten en efter forholdene rimelig uddannelse eller til omskoling, alt under forudsætning af, at pågældende derved bliver bedre i stand til at forsørge sig selv eller børnene eller til at tage sig af deres pleje eller opdragelse. Dette betyder, at der også vil kunne ydes hjælp til uddannelse eller omskoling, når dette ikke forbedrer den enlige forsørgers økonomiske forhold,

Bet. o. lovf. vedr. offentlig forsorg.

hvis der dog åbnes mulighed for, at forsørgeren kan få en arbejdstid eller et arbejdssted, som sætter ham i stand til bedre at tage sig af børnene. Samtidig foreslås en regel om hjælp til dækning af merudgifter ved børns pasning — navnlig aflønning af fremmed hjælp — hvis dette er nødvendigt for at opretholde familiens hidtidige levevilkår inden for rimelige grænser.

Reglerne om underholdshjælp til enlige forsørgere foreslås samlet i § 56, stk. 3, der herefter kommer til at omfatte såvel forsørgere under uddannelse og omskoling som forsørgere, der af hensyn til børnenes pasning eller som følge af nedsat erhvervsevne ikke har sædvanlig arbejdsindtægt. Der kan ydes såvel fuld underholdshjælp, beregnet efter reglerne i § 46, som hjælp til supplerende af nedsat løn i uddannelses- eller omskolingstiden eller af lønnen ved deltidsarbejde. Der kan ved beregning af den supplerende hjælp ses bort fra indtil halvdelen af arbejdsindtægten.

I § 46, stk. 4, bibeholdes den særlige betænkingsregel for kvinder, der har modtaget

hjælp til supplerende af en arbejdsindtægt til et barns fyldte 18. år og på dette tidspunkt selv er fyldt 45 år.

Til nr. 5 og 6.

Der vil herved opnås overensstemmelse med bestemmelsen i § 11, stk. 1, nr. 4, i lov om børnetilskud og andre familieydelse, og formålet med bestemmelserne er at sikre, at der ikke i tiden mellem lovens ikrafttrædelse og ikrafttrædelsen af loven om børnetilskud udbetales et børnebidrag, som falder bort efter ikrafttrædelsen af sidstnævnte lov. Dette vil efter praksis kunne være tilfældet for visse erstatningsydelser til børn efter lovgivningen om erstatning til besættelsestidens ofre.

Til nr. 7.

Da reglerne må ses i sammenhæng med reglerne i børnetilskudsloven, foreslås det, at de træder i kraft samtidig med denne. Denne lov træder i kraft samtidig med loven om kildeskat, det vil sige 1. januar 1970.

Lis Møller.**Clara Munck.****Vestergaard Poulsen.****Ulla Worm.****Eva Rec.****P. E. Eriksen,**
formand.**Evan Jensen.****Valbak.****Erik Hansen (Ålborg amt),****Grethe Philip,**
næstformand.**Niels Mørk.****Albertsen.****Evald Kristensen.****A. W. Larsen.****Waldemar Laursen.****Th. Mikkelsen.****Kurt Brauer.**

Bilag.

SOCIALMINISTERIET

Den 20. februar 1969.

I skrivelse af 14. februar 1969 har udvalget stillet følgende spørgsmål:

Har ministeren bemærkninger at gøre til den i „Spastikeren“, nr. 1 i 1969, på side 4 indeholdte artikel „Fantastisk lovsjusk — eller bevidst forskelsbehandling“?

I denne anledning skal man meddele:

Ved lov nr. 397 af 9. december 1968 om ændringer i ligningsloven blev der indføjet en regel i ligningslovens § 7, litra i, hvor-efter sociale ydelser i henhold til forsorgslovens § 73 til dækning af merudgiften ved forsørgelsen af et handicappet barn i hjemmet fritoges for medregning ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst — på ganske tilsvarende måde som en række sociale ydelser i forvejen er det.

Forslaget til indførelsen af denne bestemmelse er fremsat af finansministeren efter forhandling med socialministeriet.

Som led i disse forhandlinger foreligger en aftale mellem finansministeriet og socialministeriet om, at denne fritagelse for med-

regning i den skattepligtige indkomst også skal omfatte ydelser efter forsorgslovens § 70, der er af samme karakter som dem, der er omfattet af lovens § 73.

Imidlertid har det vist sig at være forbundet med visse vanskeligheder at afgrænse, hvilke ydelser efter forsorgslovens § 70 der bør gøres skattefrie, hvorfor det har været nødvendigt at foretage en række undersøgelser, og spørgsmålet forhandles for tiden med bestyrelsen for statens åndsvageforsorg.

Det blev herefter aftalt mellem finansministeriet og socialministeriet, at skattefriheden for § 73-bidragene skulle søges gennemført allerede ved ændringsloven i efteråret, medens forslag om skattefrihed for § 70-bidragene skulle afvente et senere ændringsforslag til ligningsloven. Det har herved hele tiden været en forudsætning, at ændringsforslaget skulle søges gennemført snarest muligt.

Nathalie Lind.

N. Engberg.

Folketingets udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Ophævelse af regler om administrativ frihedsberøvelse, ophævelse af indtægtsgrænser for adgang til børnebidrag og udvidet adgang til hjælp til forsørgelse af børn i hjemmet.